

Zakon je zakon

*Borka Rumiha, prof.,
članica Povjerenstva za polaganje državnih stručnih ispita,
Dječji vrtić Potočnica, Zagreb*

Zašto je važno upoznati se sa zakonskom legislativom i kakve su posljedice njezina nepoznavanja u redovnom odvijanju odgojno-obrazovne prakse odgajatelja u vrtiću, pročitajte u članku ravnateljice Borke Rumihe.

Rano jutro pola pet, Irena se polako budi. Obuzima je neki čudan nela-godan osjećaj. Sad već budna, Irena shvaća koji je razlog njezinoj uznemi-renosti. Jučer je u vrtić stigao poziv za polaganje stručnog ispita. *Je li spre-mna; hoće li opravdati visoka očekiva-nja pedagoginje i ravnateljice; trebala je poslušati mamu i više vremena 'grijati stolicu'; što ako padne, koliko će je to sta-jati; dobije li manju ocjenu od Marine, dat će otkaz; godinu dana nije malo, ali opseg gradiva kojeg treba znati je go-lem; nije da neke stvari koje je naučila iz stručnog dijela neće moći upotrijebiti, ali što da radi s onim dosadnim i suhopar-*

nim zakonima i propisima – kome je to potrebno? Kad bih imala barem tjedan dana godišnjeg, mnogo bi mi značilo – misli Irena. Marina je bila dva tjedna slo-bodna prije stručnog ispita. Ima dobru ravnateljicu. U vrtiću je toliko bolovanja i još su sada dvije skupine u Gradu mla-dih. Sigurno mi neće dati slobodne dane! Irena će, pripremajući se za zakonski dio ispita, naići i na odredbu iz *Pravi-lnika o načinu i uvjetima polaganja stručnog ispita odgajatelja i stručnih sura-dnika u dječjem vrtiću* u kojoj stoji da pripravnik za polaganje stručnog ispi-ta ima pravo na plaćeni dopust. Upo-znat će se i s točnim troškovima pola-

ganja ispita. Neophodno poznavanje zakonskog okvira stručnih djelatnika u dječjim vrtićima potrebno za pola-ganje usmenog dijela stručnog ispita ustanovljeno je *Odlukom o programu polaganja stručnog ispita za pripravnike u predškolskom odgoju i naobrazbi* objavljenom u 'Prosvjetnom vjesniku' iz travnja 2000. godine.

U *Zakonu o predškolskom odgoju i na-obrazbi* naši će pripravnici, pa i Irena, naći osnovne pojmove koji su im po-trebni za razumijevanje organizacije i načina rada dječjeg vrtića. Tu su po-jmovi o tome tko može osnovati i kako se osniva dječji vrtić, o tome koji se programi mogu ostvarivati u vrtiću, tko su odgajatelji i stručni suradnici vrtića, kako se mogu stručno usavrša-vati i napredovati u zvanja, tko su pri-pravnici i kakva prava imaju, tko i kako upravlja ustanovom, kao i kompete-ncije i sastav Upravnog vijeća, koje su ovlasti i dužnosti ravnatelja, što je odgajateljsko vijeće, koje pravilnike mora imati vrtić, tko financira i tko vrši nadzor nad radom vrtića.

Mentor i ravnatelj imaju zadaću upo-znati pripravnika s posljedicama nepoznavanja konvencija i deklaracija i nepoznavanja njihove praktične primjene. Nepoznavanje zakona na nacionalnoj razini (primjerice, Zako-na o obitelji, Zakona o nacionalnim manjinama i dr.) može imati za poslje-dicu nepravovremeno rješavanje pro-blema, prebacivanje odgovornosti, zakašnjelo reagiranje na nepoželjne odgojno-obrazovne situacije. Odga-jatelj pripravnik treba znati da nepo-štivanjem konvencija i zakona može naštetiti djetetu, roditeljima/skrbnicima, odgojno-obrazovnom sustavu,

pa i državi. Problemi diskriminacije, uloga i funkcije pravobranitelja izgle-daju samorazumljivi, ali praksa to če-sto demantira. Bilo bi svrsishodno i za praksu učinkovito kad bi ova znanja bila uvjet odgajateljske odgovornosti i samostalnosti, neodvojivog dijela kvalifikacije i licence odgajatelja.

*Prof. dr. sc.
Dijana Vican,
državna tajnica,
Ministarstvo
znanosti,
obrazovanja i
športa RH*

Zašto trebamo poznavati zakonske akte?

U svezi *Zakona o stručno pedagoškom nadzoru* i *Zakona o prosvjetnoj inspekciji* važno je da odgajatelji znaju tko uz ravnatelja i razvojnu službu vrtića može vršiti stručno-pedagoški nadzor njihovog rada te što se od njih može tražiti u slučaju nadzora. Također u slučaju dolaska prosvjetne inspekcije trebaju biti upoznati s time što se od njih traži te koje su ovlasti inspektora. Ukoliko se prije nisu upoznali s ovim zakonskim odredbama, polaganje

stručnog ispita je prilika da to učine. Irena je saznala da je za ispit neophodno i poznavanje pravnih akata dječjeg vrtića kao što su *Statut dječjeg vrtića, općih akata o radnim odnosima i odgovornostima radnika u vrtiću, akata o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji rada u dječjem vrtiću, Godišnji Plan i program rada dječjeg vrtića*, zatim poznavanje stručno-pedagoškog okvira, te pravilno vođenje pedagoške dokumentacije. Poznavanje *Kolektivnog ugovora za zaposlene u predškolskim ustanovama* također može pomoći u određenim situacijama. Svakako je potrebno da pripravnik za stručni ispit pročita već spomenuti *Pravilnik o načinu i uvjetima polaganja stručnog ispita odgajatelja i stručnih suradnika u dječjem vrtiću*, u kojem će naći potrebne informacije o stažiranju i obveznim sadržajima stažiranja pripravnika, o postupku polaganja stručnog ispita odnosno o pismenom, praktičnom i usmenom dijelu polaganja ispita, te o povjerenstvu za polaganje stručnog ispita. Ukoliko razvojna služba dobro pripremi pripravnika za polaganje stručnog ispita, te ako je on proučio obaveznu stručnu literaturu i zakone, polaganje stručnog ispita ne može biti problem za fakultetski obrazovanog pripravnika koji uz to ima i jednu godinu radnog iskustva u struci.

Primjena propisa u praksi

Hrvatska je pred pristupom u Europsku uniju te ne bi bilo naodmet osuvremeniti spomenutu *Odluku o programu polaganja stručnog ispita za pripravnike u predškolskom odgoju i naobrazbi* jer se od 2000. godine mnogo toga u Hrvatskoj promijenilo, te bi pristupnici za stručne ispite trebali imati znanja o obvezama koje je Hrvatska preuzela, znanja o funkcioniranju EU, o Vladi i Parlamentu EU, a također i osnovna znanja o pristupnim fondovima koje nudi EU s naglaskom na fondove u okviru kojih se može računati na sredstva za projekte u vezi s predškolskim odgojem. Odgajatelji ili stručni suradnici pripravnici trebali bi od strane

Stručno osoblje bi trebalo pripravnike upoznati s propisima koji se odnose na njihov radni status, prava i obveze

stručnog osoblja biti upoznati s propisima koji se odnose na njihov radni status, odnosno svojim pravima i obvezama. Međutim, to se najčešće ne radi na neki sustavni način, već se o pravima i dužnostima informiraju od strane stručnog osoblja 'u hodu', rješavajući pojedine problemske situacije. Irena sada puno mirnije spava

iako je dan polaganja stručnog ispita sve bliži. Proučivši zakonske odredbe i propise, pronašla je odgovore na mnoga pitanja i shvatila njihovu značajnu praktičnu primjenu u svakodnevnom radu. I na kraju, Ireni i svim našim marljivim pripravicima želim ugodno, (pomalo) učenjem ispunjeno ljeto i uspješno položen stručni ispit!

Moguća pitanja na stručnom ispitu vezana uz poznavanje pravnog ustroja predškolske djelatnosti:

1. Koji zakonski i podzakonski akti čine pravni ustroj za funkcioniranje dječjeg vrtića?
2. Koje su glavne odrednice Zakona o predškolskom odgoju i naobrazbi?
3. Tko upravlja dječjim vrtićem?
4. Koje vrste stručne spreme i kompetencija temeljem Zakona o predškolskom odgoju i naobrazbi trebaju imati stručni djelatnici u vrtiću?
5. Tko je osnivač dječjeg vrtića?
6. Djelokrug rada i uloga Odgajateljskog vijeća u dječjem vrtiću?
7. Koje su ovlasti ravnatelja dječjeg vrtića?
8. Obvezna pedagoška dokumentacija odgojne skupine u vrtiću?
9. Obvezna dokumentacija dječjeg vrtića?
10. Koji su sastavni dijelovi Godišnjeg plana i programa odgojno-obrazovnog rada u dječjem vrtiću i tko ga donosi?
11. Koji su sastavni dijelovi Godišnjeg izvješća odgojno-obrazovnog rada u dječjem vrtiću i tko ga donosi?
12. Zašto je važno poznavati pravni ustroj funkcioniranja predškolske djelatnosti?
13. Što sve sadrži Zakon o radu i zašto ga je važno poznavati?
14. Ustroj odgojno-obrazovnog sustava u Republici Hrvatskoj.¹

¹ Zahvaljujemo se ravnateljici Dječjeg vrtića Malešnica, gđi. Jadranki Filipović, na prijedlogu pitanja vezanih uz polaganje zakonskog dijela stručnih ispita.

Nepoznavanje zakona može imati za posljedicu nepravovremeno rješavanje problema

Propisi u djelatnosti predškolskog odgoja

1. **Zakon o predškolskom odgoju i naobrazbi** (Narodne novine 10/97 i 107/07)
2. **Zakon o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina** (Narodne novine 51/2000)
3. **Zakon o pravnom položaju vjerskih zajednica** (Narodne novine 83/2002)
4. **Ugovor između Svete Stoline i Republike Hrvatske o suradnji na području odgoja i kulture** (Narodne novine – Međunarodni ugovori 2/97)
5. **Zakon o prosvjetnoj inspekciji** (Narodne novine 50/95 i 73/97)
6. **Zakon o stručno-pedagoškom nadzoru** (Narodne novine 73/97)
7. **Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe** (Narodne novine 63/08 i 90/10) <http://public.mzos.hr/Default.aspx?sec=2195>
8. **Odluka o elementima standarda društvene brige o djeci predškolske dobi** (Narodne novine 29/83)
9. **Odluka o elementima standarda specifičnih potreba djece s teškoćama u razvoju** (Narodne novine 47/87)
10. **Nacionalni okvirni kurikulum (MZOŠ, srpanj 2010)** <http://public.mzos.hr/Default.aspx?sec=2685>
11. **Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja predškolske djece** (Glasnik Ministarstva kulture i prosvjete RH 7-8/91)
12. **Pravilnik o načinu i uvjetima polaganja stručnog ispita odgojitelja i stručnih suradnika u dječjem vrtiću** (Narodne novine 133/97 i 4/98) <http://www.poslovna.hr/zakoni/public/zakoni.aspx?zakon=Pravilnik-o-nacinu-i-uvjetima-polaganja-strucnog-ispita-odgajatelja-i-strucnih-suradnika-u-djecjem-vrticu&id=14938>
13. **Pravilnik o načinu i uvjetima napredovanja u struci i promicanju u položajna zvanja odgojitelja i stručnih suradnika u dječjim vrtićima** (Narodne novine 133/97)
14. **Pravilnik o vrsti stručne spreme stručnih djelatnika te vrsti i stupnju stručne spreme ostalih djelatnika u dječjem vrtiću** (Narodne novine 133/97)
15. **Pravilnik o posebnim uvjetima i mjerilima ostvarivanja programa predškolskog odgoja** (Narodne novine 133/97)
16. **Pravilnik o načinu raspolaganja sredstvima državnog proračuna i mjerilima sufinanciranja programa predškolskog odgoja** (Narodne novine 134/97)
17. **Pravilnik o obrascima i sadržaju pedagoške dokumentacije i evidencije o djeci u dječjem vrtiću** (Narodne novine 83/01)
18. **Program zdravstvene zaštite djece i higijene i pravilne prehrane djece u dječjim vrtićima** (Narodne novine 105/02, 55/06, 121/07)
19. **Pravilnik o obrascima zdravstvene dokumentacije djece predškolske dobi i evidencije u dječjem vrtiću** (Narodne novine 114/2002)
20. **Pravilnik o vježbaonicama i pokusnim programima u dječjim vrtićima te o dječjim vrtićima kao stručno-razvojnim centrima** (Narodne novine 46/04)
21. **Odluka o programu polaganja stručnog ispita za pripravnike u predškolskom odgoju i izobrazbi i Program polaganja stručnog ispita za pripravnike u predškolskom odgoju i izobrazbi** (Prosvjetni vjesnik 2/2000)
22. **Poslovnik o radu povjerenstva za polaganje stručnog ispita odgojitelja i stručnih suradnika u dječjem vrtiću** (Prosvjetni vjesnik 2/2000)
23. **Poslovnik o radu povjerenstva za stažiranje odgojitelja i stručnih suradnika u dječjem vrtiću** (Prosvjetni vjesnik 2/2000)
24. **Odluka o broju i sjedištima povjerenstava za polaganje stručnih ispita odgojitelja i stručnih suradnika u dječjem vrtiću** (Prosvjetni vjesnik 2/2000)
25. **Program polaganja stručnog ispita defektologa u radu s djecom predškolske dobi s teškoćama u razvoju** (Vjesnik Ministarstva prosvjete i športa 4/98)
26. **Okvirni program pripravničkog staža defektologa (predškolski odgoj i naobrazba)** (Vjesnik Ministarstva prosvjete i športa 4/98)
27. **Odluka o normativima i uputstvima za planiranje, programiranje, projektiranje, izgradnju i opremanje dječjih jaslica i vrtića** (Narodne novine 45/77 i Prosvjetni vjesnik 4-5 od 15.12.1977.)
28. **Važeći Kolektivni ugovor za zaposlene u predškolskim ustanovama**

Drugom bojom označeni su obvezni zakonski akti i propisi, a crnom bojom su označeni ostali zakonski akti i propisi važni za struku.